

The aim of the paper is to find the words of foreign origin in Ukrainian postmodern prose works, analyze the ways of their adaptation by modern Ukrainian literary language and make the classification of borrowings according to their structural type.

The author has determined direct (primary) and indirect (secondary) foreign lexemes functioning in the language of Ukrainian postmodern prose. The source base of the paper are the texts of contemporary Ukrainian writers: Lubko Deresh, Serhii Zhadan and Irena Karpa. The card file has 1200 borrowed words. The classification is made by lexicographical criteria and is based on the qualification of foreign lexemes from the points of view of the sources and ways of their borrowing given in the dictionaries of foreign words.

Key words: *vocabulary, lexicography, source and ways of borrowing, types of borrowings, direct and mediate borrowings.*

Отримано: 09.11.2016 р.

УДК: 801.8+392.91:94(100) «05/...»

Дзира І.Я.

РЕЄСТР ВІЙСЬКА ЗАПОРОЗЬКОГО НИЗОВОГО 1756 Р. ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ І ЕТНІЧНИХ КОНТАКТІВ ПІВДЕННИХ СЛОВ'ЯН І ЗАПОРОЗЬКИХ КОЗАКІВ У СЕРЕДИНІ ХVІІІ СТОЛІТТЯ

Вичерпне уявлення про еволюцію антропонімної системи запорозького козацтва у ХVІІІ ст. неможливе без детального аналізу її взаємодії з антропонімічними системами інших мов, зокрема південнослов'янських. По-перше, таке дослідження дозволить встановити, якою мірою в антропоосновах, формантах і моделях запорозьких прізвищевих назв знайшла відображення тогочасна південнослов'янська ономастика. Відомо, що основну масу мешканців Вольностей Війська Запорозького Низового склали етнічні українці. Разом з цим відсутність кріпосного права та господарське піднесення, котре розпочалося з середини ХVІІІ ст., приваблювали на запорозькі землі також іноземних переселенців. Тому, крім з'ясування міжмовних контактів, вивчення зафіксованої в антропонімному фонді запорозького козацтва етнічної номенклатури Балканського півострова дозволить пролити світло й на деякі особливості процесу формування січової громади.

Мета запропонованої статті полягає у виявленні південнослов'янських елементів у антропонімному матеріалі, що міститься в офіційному джерелі середини ХVІІІ ст. Автор поставив завдання з'ясувати етимологічний склад і частоту вживання південнослов'янізмів на сторінках укладеного 1756 р. Реєстру Війська Запорозького Низового (далі РВЗН – І.Д.), а також спробувати встановити етнічне походження носіїв цих особових назв. Для досягнення мети застосовано синхронно-описовий та порівняльно-зіставний методи, а в деяких випадках – прийом статистичного аналізу. Предметом дослідження є південнослов'янізми в антропоніміконі запорозького козацтва. Джерелом фактичного матеріалу послужив РВЗН, а також додані до нього списки козаків, які перебували на промислах і зимівниках на території паланок. Крім політичних мотивів, поява цієї групи взаємопов'язаних між собою документів була викликана потребою виконати повноцінну калькуляцію призначеного Війську Запорозькому грошового й матеріального забезпечення та скасувати митний податок за товари, що ввозилися в Запоріжжя й вивозилися звідти. РВЗН складається зі списків 38 окремих куренів і містить 13085, а разом із поданими паланками відомостями й описами близько 15000 найменувань запорожців. Вибір саме цієї пам'ятки зумовлений багатством антропонімного матеріалу, точністю фіксації та широтою охопленої території. Оскільки донедавна РВЗН не був опублікований, дослідники-ономасти не приділяли йому належної уваги, залучаючи до своїх праць лише вибірково, здебільшого під час вивчення історичної антропонімії Нижньої Наддніпряниці [9].

Значний внесок у вивчення зв'язків запорозького козацтва з південними слов'янами зробив Ф.П. Шевченко. Маємо на увазі в першу чергу його розвідку «Серби і болгари в українському козацькому війську ХVІІ–ХVІІІ ст.» [19], яка базується на цінних неопрацьованих архівних документах. Однак, відомий учений не використав у ній РВЗН. По-друге, деякі його висновки, що побудовані на інтерпретації лінгвістичних матеріалів, на сьогодні вже потребують уточнення.

Створення в 1751–1753 рр. на Півдні України двох адміністративно-територіальних і військових одиниць – Нової Сербії та Слов'яносербії сприяло поживленню контактів запорожців з представниками південнослов'янських народів. У етнічному вимірі склад першопоселенців був неоднорідним: серби, волохи, болгари, македонці, греки, німці тощо. Та найбільшу частку серед

них все-таки становили серби, наприклад у Слов'яносербії – 38%. Важкі умови служби, зокрема невлаштованість побуту, виснажлива муштра, несвоєчасна виплата мізерного жалування та знущання офіцерів, викликали втечі переселенців, у тому числі й на Запоріжжя. Ця проблема знайшла відображення в низці тогочасних документів. Так, 14 березня 1754 р. кошовий отаман Д. Гладкий надіслав командирі Новосербського поселення І. Хорвату листа, в якому повідомляв про припровадження до Нової Сербії трьох затриманих рядових Пандурського піхотного полку – Христофора Панова, Боласа та Дмитра Дмитрієвих [3, 644–645]. У відповідь він отримав подяку від командира Пандурського піхотного полку М. Хорвата з проханням і в майбутньому затримувати й повертати дезертирів [3, 645–646]. У липні 1756 р. І. Хорват скаржився київському віце-губернаторові, що йому й досі не повернуто двох сербів, які втекли на Січ. У грудні того ж року генерал-майор Р. Прерадович із Слов'яносербії повідомляв київську адміністрацію про втечу групи нижчих чинів з його гусарського полку. Як видно із доданого до листа списку, загальна кількість утікачів становила 115 осіб. У червні 1756 р. самовільно залишили службу та, захопивши з собою зброю, подалися зі Слов'яносербії на Січ п'ятеро гусарів другої роти гусарського полку І. Шевича [3, 503–506]. Отримавши виданий 11 серпня 1758 р. ордер гетьмана К. Розумовського про неухильне виконання указів щодо розшуку дезертирів та інших російських утікачів на Запоріжжі, Кіш зобов'язав своїх полковників вжити належних заходів [3, 506–508]. Рапорт полковника Кальміуської паланки А. Вербицького від 1 жовтня 1758 р. січовому уряду свідчить, що розпорядження розшукати дезертирів з гусарського полку І. Шевича було доведено до відома військового товариства [3, с. 515]. У вересні цього ж року на Запоріжжі були заарештовані й допитані двоє втікачів з розквартированого в Новій Сербії гусарського полку – болгари Іван Штефанов і Никола Іванов. Через ряд причин їх етапування до Нової Сербії було відкладене [3, 521–522]. Доки тривало листування між генерал-поручиком І. Хорватом і кошовим отаманом Г. Лантухом, І. Штефанову вдалося втекти з-під варти [3, 520–523]. Н. Іванов усе-таки був доставлений у Крилівський шанець, підтвердженням чого слугує лист І. Хорвата від 28 жовтня 1758 р. [3, 524].

Як бачимо, через небажання загострювати стосунки з російським урядом січове керівництво вимушене було йти на поступки й видавати дезертирів. Випадки відкритого протистояння між Новою Сербією та Кошем та участь військових команд Новосербського корпусу в боротьбі з гайдамацьким рухом також не сприяли формуванню дружніх взаємин між запорожцями й колоністами, котрі зайняли північно-західну частину їхніх вольностей. Та незважаючи на це, деяким представникам південнослов'янських народів, які через різні причини вимушені були залишити Нову Сербію та Слов'яносербію, без сумніву вдалося знайти притулок на Запоріжжі. Неважко здогадатися, що, прибувши на Січ, вони з метою конспірації змінювали свої родові прізвища на нові «прозванія», під якими й фігурують на сторінках документів з Архіву Коша Нової Запорозької Січі, зокрема й РВЗН.

У кількох джерелах також містяться відомості про те, що в середині XVIII ст. деякі південні слов'яни потрапляли на Запоріжжя з Османської та Священної Римської імперій. Скажімо, 8 червня 1756 р. із Січі повідомляли Київську губернську канцелярію про допит гусара Юрія Юрійовича Станича, котрий залишив цісарську службу й разом з трьома товаришами дістався до Микитинового перевозу.

Для виявлення південнослов'янізмів у антропонімному матеріалі РВЗН нами були застосовані фонетичний, лексико-семантичний та морфологічний прийоми етимологізування.

Перший з них не приніс відчутних результатів. Зокрема, наявність неповноголосного звукосполучення *-trat-*, якому відповідає східнослов'янське повноголосне *-oro-*, гіпотетично може вказувати на південнослов'янське джерело прізвищевих назв *Брайца* та *Драгій*. В основу ж антропоніма *Кроткій* покладено спільнослов'янський апелятив, що також вживається і в українській мові [16, с. 367]. В одному з розділів колективної монографії «Міжетнічні зв'язки в українській антропонімії XVII ст.» носій прізвищевої назви *Прач* зараховується до представників сербського етносу [11, 38]. До складу Кальніболотського куреня в РВЗН записаний *Іванъ Прачъ*, «прозваніє» якого ми схильні виводити від загальної назви *прач*, що є синонімом до слова *праник* «валёк у прачек, часть тела, рядовина» [6, 510, 512].

Найпродуктивнішим критерієм для з'ясування південнослов'янсько-українських контактів на сторінках РВЗН є лексико-семантичний. Йдеться про прізвищеві назви, утворені від південнослов'янських апелятивів, власних імен і, головним чином, етнонімів. Можливо, що другий розрізнявальний елемент у найменуванні *Марко Дроникъ* зберігає незначне відхилення від первісної звукової форми сербського апелятива *дроњак* «тряпка» [15, 158]. Також існує деяка ймовірність того, що «прозваніє» *Драганъ* (4 носії) відображає міжмовні зв'язки на рівні антропонімної лексики (пор. сербське власне ім'я *Драган*). Але, скоріше за все, воно виникло на базі відкомполітного деривата *Драганъ* < *Драгомиръ*, *Драгомилъ*, *Драгорадъ* [8, 62, 73] або ж апелятива *драган* зі значенням «драгун» [10, 821].

Найбільшу за кількістю носіїв групу, що відображає південнослов'янсько-українські взаємини, у РВЗН становлять відетнонімі прізвищеві назви: *Василь Булгаринь, Данило Македонь, Маїм Македонь, Грицко Сербинь, Демянь Сербинь, Івань Сербинь* (Дерев'янківський курінь), *Івань Сербинь* (Канівський курінь), *Івань Сербинь* (Канівський курінь), *Івань Сербинь* (Корсунський курінь), *Івань Сербинь* (Пластунівський курінь), *Івань Сербинь* (Рогівський курінь), *Костя Сербинь, Маїмь Сербинь, Мус'ї Сербинь, Семень Сербинь, Степань Сербинь* (Кущівський курінь), *Степань Сербинь* (Кущівський курінь), *Улась Сербинь, Федор Сербинь*. Відомо, що найменування осіб за їх етнічними ознаками завжди відігравали велику роль у поповненні національного антропонімікону. Основною причиною появи відетнонімічних антропонімів слугували міграційні процеси. Адже, потрапивши до чужого середовища, новоприбульці зазвичай отримували від оточуючих найменування за етнічним походженням. Разом з цим, при етимологічній інтерпретації подібних антрополексем слід враховувати той факт, що вони не обов'язково вказували на належність особи до відповідної народності. Це прекрасно усвідомлював ще І. Франко, коли зауважував: «Чи в таких прозвищах, як Ляховичі, Волошинчата, Турчинята, Угрини і т. і., шукати відгомонів спорадичної колонізації чужих елементів... про се ще може бути суперечка. Пригадаймо, як про се говорить кобзар у Шевченкових «Гайдамаках»: «Та який я Волох! Був у Волощині, та й прозвали Волохом». Багато таких «чужонародних» прозвищ могло повстати аналогічним способом, хоча, розуміється, не можна виключати й тої думки, що були тут і факти чужої колонізації...» [17, 425]. Згодом ці міркування стали панівними в українській ономастиці. Наприклад, відомий фахівець у галузі історичної антропонімії М. Худаш підкреслював, що «не завжди **Волох** – це виходець із **Волощини**, а **Циган** є **циганом** за походженням» [18, 13].

Іноді суттєву допомогу під час національної ідентифікації носіїв відетнонімічних прізвищевих назв надають форми особових імен. Однак, у нашому випадку, всі власні імена запорожців уживаються в питомо українській фонетичній огласовці й тому не можуть виступати додатковим аргументом на користь належності вищезазначених осіб до відповідних південнослов'янських етнічних спільнот. Таким чином, згадані січовики були або представниками південнослов'янських народностей у Війську Запорозькому, або ж тими українськими козаками, котрі побували на Балканах чи, що також є ймовірним, у силу різних обставин свого життя мали якісь стосунки з мешканцями Нової Сербії чи Слов'яносербії. Але у будь-якому випадку дані антропоніми є незаперечним свідченням існування міжетнічних контактів.

Словотворчий принцип етимологізування виявився малоефективним для визначення південнослов'янізмів у РВЗН. Йдеться про прізвищеві назви із суфіксом **-ич**: *Михайло Димничь, Кузма Дробничь, Михайло Дупличь, Федорь Дупличь, Васил Одаричь, Василь Пишмичь, Івань Стешичь, Василь Турличь, Грицко Яловичь, Івань Янкевичь*. Адже даний формант активно використовувався для творення антропонімів не лише у південнослов'янських, а і в українській мові. Як доводить Л. Гумецька, у староукраїнських актах XIV–XV ст. «Єдиними продуктивними суфіксами особових назв... були патронімічні суфікси **-ич**, **-ович**, **-евич**, які, зберігаючи своє патронімічне значення, утворювали особові назви від слов'янських особових назв, а також від особових назв відапелятивного походження, церковних та інших чужомовних» [7, 17–18]. За спостереженнями Ю. Редька, українські прізвища на **-ич** можуть утворюватися від чоловічих жіночих імен, прізвиська (прізвища) батька або назви матері, а також від назви місця проживання чи походження [14, 135]. У РВЗН за допомогою суфіксів **-ич** і **-евич** від власних імен людей утворені такі прізвищеві назви, як *Одаричь* < *Одарка* < *Дарина*, *Стешичь* < *Стеха* < *Степанида* та *Янкевичь* < *Янко* < *Ян*. Так само немає жодного стосунку до південнослов'янських мов співвідносна з апелятивом прізвищева назва *Турличь*. Вона постала внаслідок переосмислення запозиченої з рослинного світу загальної назви. «Словар» Б. Грінченка вміщує слово *турлич* зі значенням «*Gentiana cruciata L.*», «*Gentiana Amarella L.*», «*Lychis vespertina*» та «*Silenenutanstina*» [6, 1871]. Дещо складнішою виглядає ситуація з рештою антропонімів на **-ич**, хоча і їх етимологію можна пояснити, спираючись на лексичний склад української мови: *Димничь* (пор.: *дим*, *димний*), *Дробничь* (пор. у Є. Тимченка: *дробний* «невеликий, маленький», «з малих часточок зложений» [10, 827–828]), *Дупличь*, *Дупличь* (пор. у Є. Тимченка: *дупля* «китайка удвоє густіше виткана» [10, 841]), *Яловичь* (пор. у Б. Грінченка: *яловий* «бесплодный (о скоте), гулевой», «бесплодный (о почве, растении)», «не употребляющийся», а також *яловий* = *ялиновий* [6, 2155]). Необхідно, однак, зауважити, що наведені найменування можна відшукати й у південнослов'янських мовах, підтвердженням чому служить прізвище відомого сучасного хорватського актора – *Maro Drobni*. Скажімо, у сербській мові існує прикметник *дробан*, що означає «мелкий», «крошачийся» [15, 157]. Найбільші ж труднощі викликає етимологія «прозваний» *Пишмичь* і *Пишмишь*, під якими в кількох документах фігурує отаман Переяславського куреня (1761, 1762), військовий осавул (1762, 1763, 1765 і 1775), власник зимівника Василь Андрійович Писмищенко, і які не знаходять задовільного тлумачення на українському мовному матеріалі. На нашу думку, гіпотетично його

можна пов'язати з південнослов'янськими мовами (пор.: сербське *пишманити се* «отрекатися, отказуватися от обязательств», «бросать (какое-л. дело)» [15, 600], а також болгарське прізвище *Пишмишев*).

Очевидно, що антропонім *Макидонскій* прямо вказував на місце походження самого носія або котрогось із його предків. Ось тільки відносно-присвійний прикметник, від якого він був утворений, доцільніше пов'язувати не з хоронімом *Македонія*, а з ойконімом *Македони*. Перша писемна згадка про село Македони(Македониці) зустрічається в люстрації Канівського староства 1631–1633 рр. [12, 45].

Таким чином, об'єктивна ідентифікація представників південнослов'янських етносів неможлива без всебічного знайомства з історичним контекстом, у якому виник і функціонував досліджуваний документ.

В Архіві Коша Нової Запорозької Січі неодноразово трапляються згадки про отаманів Переяславського куреня Василя Пишмича (Писмищенка) та Брюховецького куреня Костянтина Сербина. На жаль, відповідні документи не містять інформацію про етнічну належність цих запорожців, їхні зв'язки з Балканами чи військово-землеробськими поселеннями південних слов'ян на території України. І лише у випадку з Костянтином Сербином маємо опосередковані факти, які можуть слугувати підтвердженням того, що він міг бути вихідцем з Балканського півострова. У кількох документах Архіву зазначено, що Костянтин Сербин виконував обов'язки перекладача. Знаючи турецьку й татарську мови, він супроводжував делегацію для звільнення полонених, брав участь у Слідчій комісії для розгляду взаємних претензій між татарами й козаками, а також займався розвідувальною діяльністю в Криму [1, 405; 2, 265–266, 420, 505, 512; 4, 63–64]. Як відомо, значна частина корінних мешканців захоплених Османською імперією південнослов'янських земель під тиском суспільно-політичних умов була вимушена послуговатися турецькою мовою, а тому переселенці з цього регіону на Запоріжжі були підходящими кандидатурами на посади товмачів.

Отже, аналіз антропонімного матеріалу РВЗН дозволяє припускати існування в середині XVIII ст. певної взаємодії між українською та південнослов'янськими мовами на рівні ідентифікації особи. Її результатом могло бути, як правило, адаптоване засвоєння запозичених елементів за законами українського словотвору. Як цілком слушно зазначає Р. Осташ, «взагалі тогочасний антропонімікон... може служити для істориків тільки допоміжним, а не головним матеріалом при підрахунках чисельності представників інших народностей в Україні чи козацькому війську» [13, 581]. Та незважаючи на досить обмежені можливості пошуку південних слов'ян у РВЗН і приблизний характер одержаних результатів, все-таки дана пам'ятка містить безперечні свідчення існування міжетнічних контактів, що мали місце на теренах Вольностей Війська Запорозького Низового в середині XVIII ст.

Список використаних джерел

1. Архів Коша Нової Запорозької Січі: Корпус документів. 1734–1775 / ред. кол. П.С. Сохань та ін. – К.: Держ. комітет архівів України, НАН України, Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського, 1998. – Т. 1 / [упоряд.: Гісцова Л.З. та ін., наук. ред. Бутич І.Л.]. – 696 с.
2. Архів Коша Нової Запорозької Січі...2000. – Т.2 / [упоряд.: Гісцова Л.З. та ін., наук. ред. Бутич І.Л.]. – 782 с.
3. Архів Коша Нової Запорозької Січі...2003. – Т. 3 / [упоряд.: Гісцова Л.З. та ін., наук. ред. Бутич І.Л.]. – 953 с.
4. Архів Коша Нової Запорозької Січі...2006. – Т. 4 / [упоряд.: Гісцова Л.З. та ін., наук. ред. Бутич І.Л.]. – 888 с.
5. Архів Коша Нової Запорозької Січі...2008. – Т. 5: Реєстр Війська Запорозького Низового 1756 року / [упоряд.: Гісцова Л.З., наук. ред. Бутич І.Л.]. – 528 с.
6. Гринченко Б.Д. Словарь украинского языка / Б.Д. Гринченко. – Берлін: ДВУ, 1925. – 16, 2178 с.
7. Гумецька Л.Л. Нарис словотворчої системи української актової мови XIV–XV ст. / Л.Л. Гумецька; відп. ред. І.М. Керницький. – К.: АН УРСР, 1958. – 298 с.
8. Демчук М.О. Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XIV–XVII ст. / М.О. Демчук; відп. ред. М.Л. Худаш. – К.: Наук. думка, 1988. – 172 с.
9. Ільченко І.І. Антропонімія Нижньої Наддніпряниці в її історичному розвитку (Надвельколузький район) / І.І. Ільченко // Дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / Запорізький держ. ун-т. – Запоріжжя, 2003. – 254 с.
10. Історичний словник українського языка / За ред. Є.К. Тимченка. – Харків; К.: ВУАН, 1930. – Т. 1. – Вип. 1–2. – XXIV, 528 с.

11. Міжетнічні зв'язки в українській антропонімії XVII ст. («Реєстри всього Війська Запорозького» 1649 р. і мовно-територіальні контакти) / [відп. ред. Непокупний А.П.]. – К.: Наук. думка, 1989. – 152 с.
12. Мицик Ю.А. Канівське та Черкаське староства в описі малознаної люстрації 1631–1633 років / Ю.А. Мицик // Краєзнавство. – 2009. – №3–4. – С. 43 – 53.
13. Остап Р.І. З історії дослідження «Реєстру Війська Запорозького 1649 року» / Р.І. Остап // Реєстр Війська Запорозького 1649 року / Підгот. до друку О.В. Тодійчук (голов. упоряд.) та ін.; редкол: Ф.П. Шевченко (відп. ред.) та ін. – К.: Наук. думка, 1995. – С. 574–581.
14. Редько Ю.К. Сучасні українські прізвища / Ю.К. Редько; відп. ред. І.І. Ковалик. – К.: Наук. думка, 1966. – 216 с.
15. Сербско-хорватско-русский словарь [сост. И.И. Толстой]. – М.: Гос. Изд-во иностранных и национальных словарей, 1957. – 1168 с.
16. Словник української мови. – Т. 4/ Ред. кол.: І.К. Білодід (голова) та ін. – К.: Наук. думка, 1973. – 840 с.
17. Франко І.Я. Причинки до української ономастики // Франко І.Я. Зібрання творів: У 50 т. – К.: Наук. думка, 1982. – Т.36[ред. М.Д. Бернштейн; упоряд. та комент. О.О. Білевська, А.В. Горещкий]. – С. 391–426.
18. Худаш М.Л. З історії української антропонімії / М.Л. Худаш. – К.: Наук. думка, 1977. – 236 с.
19. Шевченко Ф.П. Серби і болгари в українському козацькому війську XVII–XVIII ст. / Ф.П. Шевченко // Питання історії та культури слов'ян/ відп. ред. В.А. Жебокрицький. – К.: Вид-во КДУ, 1963. – Ч. 1. – С. 67–86.

Анотація. У статті проаналізовано етимологічний склад південнослов'янських у Реєстрі Війська Запорозького Низового 1756 р. та зроблена спроба встановити етнічне походження носіїв цих особових назв. Аналіз антропонімного матеріалу пам'ятки дозволяє припустити існування в середині XVIII ст. певної взаємодії між українською та південнослов'янськими мовами на рівні ідентифікації особи. Її результатом могло бути, як правило, адаптоване засвоєння запозичених елементів за законами українського словотвору.

Ключові слова: антропонім, етимологія, південнослов'янське, прізвищева назва, реєстр.

Summary. The article deals with an analysis of the etymological staff of the South Slavisms in the 1756 Register of the Zaporozhian Host and attempt to determine the ethnic origin of the bearers of these personal names. The phonetic principle of the etymological analysis did not bring appreciable results for revelation of the South Slavisms in the anthroponymic material of the register. The largest group in number, which reflects the South Slav-Ukrainian interrelations, in the register makes up the fromethnonymic family names: Булгаринъ, Македонъ (2 persons), Сербинъ (16 persons). The migratory processes were the principal cause of appearance of the fromethnonymic anthroponyms. At the same time, such anthropolexemes not necessary point to a person belonging to a suitable nationality. Moreover, all personal names of the bearers of the fromethnonymic family names are in use in the register only in the typical Ukrainian phonetic proclaiming. World-building principle of the etymological analysis turned out not very effective to determine of the South Slavisms, because the etymology of anthroponyms, which are made from suffix -ич, as a rule can be explained, supporting by lexical compositions of the Ukrainian language. In general, the objective identification of the person is impossible without comprehensive acquaintance with the historical context, in which the register arose and functioned. The analysis of the anthroponymic material of the register permit to suppose the existence in the middle of the XVIII cen. of certain interaction between Ukrainian and South Slav languages at the level of the identification of the person. Its result may be, as a rule, adapted mastering loan-elements according to the laws of the Ukrainian word-building. But, in spite of the limited possibilities of searching of South Slavs in the register and approximate character of receipted results, this monument contains the irrefutable evidence of the existence of the interethnic contacts on the Zaporozhian territory in the middle of the XVIII cen.

Key words: anthroponym, etymology, family name, register, South Slavism.

Отримано: 03.11.2016 р.